

Žižkovská náměstí jako tradiční centra dění

17.07.2023

V posledních letech prošlo radikální proměnou několik místních prostranství. Příští rok odstartují práce na revitalizaci náměstí Jiřího z Poděbrad.

Kolem roku 1874 tvořil zdejší zastavěné území pruh mezi Vídeňskou (dnešní Husitskou) ulicí a cestou do Olšan (Seifertovou). Plán z té doby uvádí jména třiceti dvou ulic a náměstí. Pojmenování prvních deseti míst schválilo obecní zastupitelstvo už v roce 1872. Konkrétně šlo o Husovu (dnešní Husitskou) třídu, Žižkovo (Tachovské) náměstí, Poděbradskou (Seifertovu) třídu, Prokopovu třídu, Prokopovo náměstí, Želivského ulici (část Chlumovy ulice od Prokopova náměstí k Husitské), Chlumovu ulici, Komenského náměstí, Roháčovu a Vítkovu ulici. K nim pak postupně přibývaly další názvy. V roce 1875 to bylo Basilejské (v období 1910—1940 Havlíčkovo, 1940—1945 Husovo, od roku 1945 Komenského) náměstí, v roce 1889 Kostnické náměstí, v roce 1890 Sladkovského náměstí a v roce 1904 Perštýnovo náměstí (od roku 1945 náměstí Barikád). Vedle toho zakoupila žižkovská obec kolem roku 1880 západní část vrchu Vítkova, který podle projektu zahradního architekta Františka Josefa Thomayera upravila na veřejný sad. Ten měl sloužit především k procházkám a odpočinku.

Podobně i v případě náměstí platí, že jsou předurčená nejen k nákupům a setkáním, ale taky k relaxaci. Pokud mají plnit svůj účel, musí odpovídat moderním urbanistickým trendům. Podle nich se teď architekti snaží vylepšit jejich rekreační a pobytovou funkci tím, že mění jejich charakter parkovými úpravami. V nedávné době prošlo takovou změnou například Kostnické, Žižkovo, Havlíčkovo a Komenského náměstí nebo náměstí Barikád.

Podobný ráz bude mít právě rekonstruované Tachovské náměstí, které bylo původně zamýšleno jako ústřední bod Žižkova. Kolem roku 1880 bylo jeho území z části zastavěné a na zbytku vznikl prostor s obecní váhou a přechod přes trať s netypickými závory, které se posuňovaly vodorovně. Radikální změna přišla spolu se stavbou tunelu do Karlína. Ten byl otevřen až 19. prosince 1953, i když místní si ho přáli už v období první republiky. Vstup do tunelu vedl středem náměstí, k překonání tratě sloužil podchod. Místo obecní váhy vznikly později veřejné záchodky, jejichž budova hyzdila prostranství až donedávna. Odstranil ji teprve projekt Jiřího Opočenského a Štěpána Valoucha z ateliéru OV architekti, podle nějž se z Tachovského náměstí stane klidová zóna s restauračními předzahrádkami, lavičkami a dalšími plochami pro relaxaci. V plánu je oživit vyústění tunelu estetickým prvem v podobě zrcadlových stěn. Návrh Víta Šimka z ateliéru HRA, který vzešel z výtvarné soutěže, by se měl dočkat realizace v první polovině roku 2024.

Už na podzim má začít transformace náměstí Jiřího z Poděbrad, která odstartovala loni opravou stanice metra. Na povrchu se zahájení úprav projevilo novým přechodem pro chodce na křižovatce ulic Vinohradská, Slavíkova a U Vodárny. Podle návrhu MCA ateliéru bude mít náměstí víc zeleně, lepší povrch cest a trhy se přesunou dál od budovy školy. Před kostelem vznikne plocha určená pro společenské akce. V plánu je taky rozšíření dětského hřiště.

Revitalizací Jiřáku téměř končí obnova všech historicky významných prostranství na území Prahy 3. Zbývají jen náměstí Jiřího z Lobkovic a Ohrada. I s jejich proměnou radnice počítá. Jednou z možných variant je, že v parčíku na Ohradě vznikne další místo pro trhy